

Stenogrammid

XII Riigikogu, V Istungjärk, täiskogu korraline istung

Teisipäev, 09.04.2013, 10:00

Toimetatud

10:00 Istungi rakendamine

1. 10:01 Vabariigi Presidendi poliitiline avaldus

10:23 Istungi rakendamine

2. 10:24 Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatava protokoll liiri rahva murede kohta seoses Lissaboni lepinguga ratifitseerimise seaduse eelnõu (390 SE) esimene lugemine

3. 10:34 Kindlustustegevuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (349 SE) teine lugemine

4. 10:39 Erakooliseaduse muutmise seaduse eelnõu (343 SE) teine lugemine

5. 10:42 Riikliku pensionikindlustuse seaduse ja puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse muutmise seaduse eelnõu (360 SE) esimene lugemine

6. 11:00 Investeeringufondide seaduse muutmise seaduse eelnõu (408 SE) esimene lugemine

10:00 Istungi rakendamine

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Austatud Riigikogu, tere hommikust! Alustame Riigikogu täiskogu V istungjärku kümnenda töönädala teisipäevast istungit. Head kolleegid, kas kellelgi on üle anda eelnõusid ja arupärimisi? Eelnõusid ja arupärimisi üle anda ei ole.

1. 10:01 Vabariigi Presidendi poliitiline avaldus

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Kuulame nüüd ära Vabariigi Presidendi poliitilise avalduse. Toetudes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse §-le 155, soovib Vabariigi President esineda poliitilise avaldusega. Seekord kestab see kümme minutit ning lähtudes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse §-st 155 leppisid Riigikogu juhatus ja Vabariigi President kokku, et ettekandjale küsimusi ei esitata. Pärast Vabariigi Presidendi avaldust avatakse läbirääkimised, mille käigus võivad sõna võtta fraktsioonide esindajad. Härra president, palun teid Riigikogu kõnetooli!

11:57 Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves

Austatav seadusandja Riigikogu! Seisan täna teie ees, et täita möödunud aasta 21. novembril avalikult antud lubadus. Ma andsin selle Kadrioru jääkeldris toimunud koosolekul, kus vabakonna esindajad, parlamendierakondade poliitikud ja riigiõiguse tundjad leppisid kokku hiljem rahvakogu nime saanud ühisloomeprotsessi käivitamiseks. Ühisloomeprotsessi eesmärk oli koguda ideid poliitilise konkurentsi elavdamiseks, valija häälele suurema kaalu andmiseks, valimistevahelisel ajal poliitika tegemises osalemiseks, sundparteistamise tõkestamiseks ja erakondade rahastamise ausamaks muutmiseks. Kutsusin kõiki üles nende teemade üle mõtlema, oma ettepanekuid ja arvamusi esitama meilitsi ja kirja teel, era- ja avalikes aruteludes. Nüüd on see tee läbi käidud, ideed on kõigilt soovijatelt kokku kogutud ja süstematiseeritud. Need on korduvalt läbi arutatud ja mõjuanalüüsiga varustatud. Eesti elanikkonna esinduslik valim kogunes laupäeval arutelupäevale ja tegi teatavaks oma läbikaalutud eelistused. Mina seisan siin, et ühisloomeprotsessi tulemus parlamendile üle anda, sest, nagu korduvalt

on rõhutatud, ainult Riigikogu otsustab nende ettepanekute seadusteks saamise üle.

Ma tänan kõiki, kes selles töös osalesid, eelkõige Eesti elanikke, kes näitasid üles huvi ja valmisolekut ühiskonna asjades kaasa rääkida! Ma tunnustan vabakonda, kes näitas, et on võimeline kiiresti ja hästi pakkuma lahendusi. Mul on hea meel, et ühisloomeprotsessis tegid erakonnad ülejäänud vabakonnaga ausameelset koostööd. See kõik annab lootust, et vähemalt poliitilise konkurentsiga seotud osa Eesti muredest saab lähiajal lahenduse.

Tõsi, kogu ühisloomeprotsess, samuti laupäevase arutelupäeva vorm ja sisu on pärvinud vastakaid hinnanguid. Kordan veel kord: rahvakogu ei ole alternatiivne, Riigikogule vastanduv või sellega konkureeriv otsustusorgan. See on täiendav võimalus meie arenevas ja uusi lahendusi otsivas demokraatlikus riigis, et anda üldlevinud mõistetele "osalemine" ja "kaasamine" tegelik sisu.

Rahvakogu töö tulemustesse suhtutakse mitmeti. Paljudele on seda liiga vähe ja see on tulnud liiga hilja või siis vastupidi, seda on liiga palju ja see on tulnud liiga vara. Aga kõik see väärib minu hinnangul põhjalikku ja avatud arutelu nii parlamendi põhiseaduskomisjonis, fraktsioonides kui ka siin suures saalis. Rahvakogu sündis ju ka põhjusel, et paljude aktiivsete Eesti kodanike hinnangul on parlament ja selles esindatud erakonnad olnud liiga aeglased, et aduda ühiskonnas aset leidnud muutuste olemust ja ulatust, et me erakondlik süsteem on liiga kapseldunud ning seda reguleerivad seadused eelistavad olemasolevaid suuri ja väljakujunenud erakondi, et uutele tulijatele on sisenemine poliitikamaastikule tehtud nii rahaliselt kui muude künniste tõttu liiga raskeks, et kodanikel napib valimistevahelisel ajal võimalusi osaleda sisuliselt ja tegelikult poliitiliste otsuste tegemise protsessis, et valimiste tulemuse ja kampaaniaks kulutatava raha suhe on liiga otsene.

Rahvakogu töö mõistmiseks on kasulik end kurssi viia näiteks Stanfordi ülikooli silmapaistva teadlase James Fishkini töödega, mis muu hulgas kinnitavad, et just selline rahvakogu poolt äsja kasutatud meetod on rahva arvamuse kaardistamiseks palju täpsem ja sisulisem kui mis tahes avaliku arvamuse küsitlus. Ühtlasi nägime, et ühtset rahva tahet, ainust tõe ja vääramatult õiget teed, mille tundmisega odavat populaarsust ihkavad poliitikud eputavad, ei ole olemas. Rahvas koosneb inimestest. Meie inimesed, needsamad, kelle õlul seisab Eesti, on targad ja ka erinevad. Vaid ühises arutelus on võimalik selgitada, millised on lahk- ja millised ühisarvamused. Üksinda kõikide eest ei mõtle ega tunne keegi. Head parlamendiliikmed! Eestit on sageli eeskujuks toodud, kuna me suutsime paindlikult ja kiiresti, mõnedel hinnangutel koguni eeskujulikult reageerida muutustele maailma majanduses ja oma rahanduslikes võimalustes. Meenutan, et küllaltki radikaalsed eelarvekärped õnnestus ära teha harvanähtavas sisepoliitilises koostöös. Olen Riigikogu selle eest ka korduvalt tunnustanud. Ja nüüd küsin: mille poolest erineb leppimine kainestava tegelikkusega eelarvepoliitikas sellest, et meil tuleb arvestada avalikkuse soovi elavdada poliitilist konkurentsi ja avardada valimistevahelisel ajal poliitikas osalemise võimalusi? Kas asi on selles, et majanduslikke otsuseid surus meile peale meid ümbritsev ja paljuski meist endist sõltumatu karm tegelikkus? Miks ei võiks me ise, välise sunnita aeg-ajalt senitehtut kriitiliselt hinnata ning muuta seadusi, mis ei vasta muutunud ajale ja kasvanud ootustele?

See ei tähenda, et kunagi ammu seadusi koostades ja neid vastu võttes oleks tehtud midagi valesti. Nii Riigikogu kandidaatide suhtes kehtestatud kautsjoni määra, valimiskünnise kui ka erakonna asutamiseks vajaliku liikmete arvu osas on kehtinud täiesti arvestatavad argumendid, ent nüüd oleks ehk aeg kõike seda uuesti arutada, kaaluda uuesti poolt- ja vastuargumente ning langetada meie praegustele vajadustele ja ühiskonna ootustele vastav otsus.

Lugupeetav Riigikogu, lõpetuseks ehk kõige olulisemast. Me teame, et küsimus pole ju rahvakogus, vaid meid ümbritsevas õhustikus ja meeleolus. Me võime väita ja ratsionaalselt tõestada, et väga paljude objektiivsete näitajate järgi pole Eesti kunagi olnud nii heas seisus kui praegu, ometi pole ühe riigi ja ühiskonna funktsioneerimine pelk matemaatika või majandusteadus. Efektiivne esindusdemokraatia töötab siis, kui rahva rahulolematust ja ettepanekuid arvestatakse ka valimistevahelisel ajal, kui parlamenti peetakse omaks ja omasuguste inimeste koguks, kui kodanik tõepoolest näeb saadikus eelkõige omaenda esindajat, aga mitte erakonnaliiget, kes kuulub võimuliitu või vastasleeri.

Maive Rute Euroopa Komisjoni teadusuuringute peadirektoraadist – praegu on ta küll Harvardis – juhtis hiljuti tähelepanu sellele, et kõik edukad riigid jõuavad piisavalt jõukaks saades teatud kriisilukorda. Ootused muutuvad, inimeste esmavajadused on leidnud lahenduse, mistõttu olemasolevaga ei olda enam rahul ka siis, kui see on enneolematu rikkus. Mõnes riigis, näiteks Lõuna-Koreas ja Taiwanis viis see revolutsioonini, Tšiilis ja Hispaanias aga väärtushinnangute põhimõttelise muutumiseni. See piir – sisemajanduse kogutoodang umbes 15 000 dollarit *per capita* – jõudis Eestis kätte 2012. aastal. Olen Maive Rutega nõus, kui ta väidab, et ka meie elame praegu läbi väärtushinnangute suurt muutust. Nii

mõnigi asi, mis veel viis ja kümme aastat tagasi tõi valimistel häáli, võetakse nüüd vastu muigega, ja eriti nende seas, keda peame oma tuleviku pandiks – avarapilguliste ja palju õppinud noorte hulgas. Eesti ühiskond nõuab avatud arutelu, ta tahab olla selles protsessis tegelik ja sisuline osaleja. Ma siiralt palun teid, austatud Riigikogu liikmed, võtta rahvakogu ettepanekuid tõsiselt. Ma tänan!

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Suur tänu, härra president! Austatud Riigikogu! Kas soovitakse avada läbirääkimisi? Kas sõna või kõne? Palun, Andrei Korobeinik!

11:57 Andrei Korobeinik

Austatud Riigikogu eesistuja! Head kolleegid! Osalusdemokraatia ajalugu on päris pikk. Ateena keskväljakul langetasid otsuseid kodanikud ise. Vahendajaid-poliitikuid ei olnud, hääletada sai iga mees. Naistega olid lood keerulisemad. Paljud arvavad, et see oligi tõeline demokraatia ehk rahvavõim. Levinud on samas ka arvamus, et just osalusdemokraatia sai kreeklastele saatuslikuks. Väikses linnas toimis see hästi, kuid kiiresti kasvav impeerium varises kommunikatsiooniprobleemide tõttu kokku. Rahvas võis targalt otsustada, kus võiks uue turu avada, kuid näiteks välispoliitilise strateegia või maksuprobleemidega ei saanud inimesed nii hästi hakkama. Paljud kodanikud ei suutnud ohverdada lühiajalist kasu strateegilise võidu nimel.

Viimastel kuudel oli mul unikaalne võimalus osaleda rahvakogu protsessis, seda nii Riigikogu põhiseaduskomisjoni liikmena kui ka korraldajatega koos, mõeldes nendega kaasa. Rahvakogu tõestas, et rahvas tahab ja oskab poliitika kujundamisel kaasa rääkida. Osalusdemokraatiaga seotud ohud ei realiseerunud. Populistlikud ideed ei saanud toetust ja rahvakogu töö tulemuseks on kvaliteetne ja tasakaalustatud sisend parlamendile. Kõik ettepanekud ei pruugi siin saalis toetust saada, kuid kõik rahvakogus osalejate tõstatatud teemad väärivad igakülgset arutelu, mis on juba ka alanud. Osalusdemokraatia tulevik Eestis on aga tähtsam kui rahvakogu konkreetset ettepanekud. Rahvakogu tõestas, et praegused osalusdemokraatia tehnilised instrumendid Eestis ei ole piisavalt efektiivsed. Inimesed tahavad poliitikas kaasa rääkida, kuid tunnevad, et neil ei ole seda võimalust. Portaalid Täna Otsustan Mina ja osale.ee ei ole seda nišši mitmel põhjusel täitnud. Väga vähesed teavad, et Riigikogus ja ministeeriumides kaasatakse huvigruppe seadusloomesse pea iga seaduseelnõu koostamisel. Rahvakogu lõpptulemustest saime teada, et 95% osalejatest toetab rahvaalgatuste arutamist Riigikogus, kuid selleks pakutakse 25 000 allkirja kogumist. Mulle tundub, et piisaks ka 100 korda väiksemast allkirjade arvust. Juhin tähelepanu, et rahvakogu enda veebikeskkonnas sai vaid 18 ettepanekut üle 200 toetushääle, ülejäänud said vähem. Usun, et ka 200 allkirjaga petitsioon võiks jõuda Riigikogu komisjonidesse, kes menetleks neid petitsioone avalikel istungitel. See oleks rahvakogu idee loomulik edasiarendus, osalusdemokraatia niisuguse kanali loomine, mis toimiks pidevalt, mitte lihtsalt ühekordse eksperimendi korras. Loodan, et see mõte leiab siin saalis toetuse. Loomulikult peab Riigikogu igal juhul jätkama tavalist kaasamist, nagu seni on tehtud. On iseenesestmõistetav, et huvigruppidele küsitakse tagasisidet ja nende esindajaid kutsutakse Riigikogu komisjoni istungitele. Selleks ei pea allkirju koguma. Samuti saab iga valija pöörduda oma saadiku poole ja paluda tal seaduseelnõu algatada. Allkirjade kogumine petitsioonide alla oleks pigem varuväljapääs, nagu lennukis: kasutama ei pea, kuid viimase võimalusena on ikka abiks. Aitäh!

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Aitäh! Palun, Sven Mikser!

11:57 Sven Mikser

Austatud juhataja! Head kolleegid! Mõni aeg tagasi väitsid ühe erakonna esindajad siin saalis tõsimeeli, et selleks, et meie, poliitikud, saaksime hakata tegelema laste ja lastega perede probleemidega, tuleb anda lastele valimisõigus, olgu otsene või kaudne. Ma julgen öelda, et ei, ei tule. Meil on õigus vastavalt rahva ootustele ja ühiskonna vajadustele nende probleemidega tegeleda ka praeguste seaduste raames. Tegelikult võib öelda, et sama lugu on enamiku rahvakogu algatustega.

Tähtsam kui poliitika tegemist ja poliitiliste otsuste langetamist reguleerivate seaduste muutmine on vahest selle mõistmine, mis olid need ühiskondliku rahulolematuse põhjused, mis jääkeldri protsessi ja rahvakogu kokkukutsumiseni viisid. Põhiline põhjus oli poliitilise kultuuri allakäik, mis ei leidnud aset mitte mingite seadusmuudatuste tõttu, vaid senise seadusraamistiku sees.

Jah, me peame väga tõsiselt läbi arutama kõik rahvakogust meie ette tulnud algatused. Ka mina olin meeldivalt üllatunud, et lauspopulismi nende ettepanekute puhul ei olnud. Tõepoolest, on väga tähtis mõista praegusi ühiskondlikke protsesse ja mullistusi ning teha korrektuurid poliitilises kultuuris, poliitilises käitumises.

Üks olulisimaid ettepanekuid selles rahvakogu ettepanekute pakettis on kärpida raha võimu poliitiliste otsuste üle, seda nii muutes erakondade rahastamise ausamaks, läbipaistvamaks ja võrdsemaks kui ka vähendades valimiskampaaniate mahtu. Nagu ka siit puldist on palju räägitud, on valimiskampaaniateks kulutatava raha ja valimistel saavutatava tulemuse vahel kahetsusväärselt suur korrelatsioon.

Tegu on seejuures ka poliitilise mänguvälja võrdsustamisega. Me teame, et nii vähe erakondi kui praegu pole parlamendis pärast Eesti iseseisvuse taastamist enne olnud. Niisugune poliitikamaastiku konsolideerimine on meile kaua aega eesmärk olnud ja ma julgen öelda, et 1990. aastate alguses, 1990. aastate esimesel poolel oli see eesmärk õige. Nüüd aga tundub, et see protsess on läinud liiga kaugele ja pärsib ühtedel valimistel parlamendist välja jäänud erakondade võimalust siia naasta, samuti pärsib uute tulijate võimalust otsustajate sekka pürgida.

Me võime täie kindlusega öelda, et loomulik poliitikasse ja parlamenti sisenemise künnis on nende aastatega tublisti tõusnud. Olemasolevatel suurtel erakondadel on arvestatav pagas ja struktuur, millega konkureerida on isegi administratiivsete künniste alandamise korral väga keeruline. Piltlikult öeldes võib öelda, et kui me alandame või langetame kvalifikatsiooninormi, mille täitmise korral sprinter pääseb olümpiale 100 meetrit jooksma, siis ei tee see talle ilmtingimata lihtsamaks poodiumile pääsemist.

Nii et kindlasti me peame väga tõsiselt analüüsima neid ettepanekuid, mis soovivad vähendada raha võimu poliitikas, samuti poliitilise mänguvälja võrdsustamist olemasolevate ja kas siis pärsib uute või taas poliitikasse pürgivate poliitiliste jõudude jaoks. Ma arvan, et see on Eesti demokraatia vaba pluralistliku mõttevahetuse huvides. Ka see osa ettepanekuid, mis puudutab avalikkuse, huvigruppide, ühiskonna, vabakonna kaasamist poliitiliste otsuste kujundamisse ja langetamisse valimistevahelisel ajal, väärib kindlasti seadusandjate tasemel ülevaatamist, aga minu isikliku sügava veendumuse kohaselt on see eelkõige siiski poliitilise kultuuri ja meie kõigi sisemise kultuuri küsimus. Soovin meile jõudu rahvakogu ettepanekute läbiarutamisel!

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Aitäh! Kas on veel kõnesoove? Rohkem kõnesoove ei ole. Sulgen läbirääkimised. Läheme tänase päevakorraga edasi.

10:23 Istungi rakendamine

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Annan edasi paar teadet. Kolmapäeval, 10. aprillil osalevad infotunnis järgmised valitsusliikmed: peaminister Andrus Ansip, kultuuriminister Rein Lang ja põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder. Riigikogu esimees on edastanud Riigikogu liikmete arupärimise haridus- ja teadusminister Jaak Aaviksoole.

Head kolleegid, palun teeme kohaloleku kontrolli!

Kohaloleku kontroll

Kohalolijaks on registreerunud 84 Riigikogu liiget, puudub 17.

2. 10:24 Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatava protokolli Iiri rahva murede kohta seoses Lissaboni lepinguga ratifitseerimise seaduse eelnõu (390 SE) esimene lugemine

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Läheme tänase päevakorra juurde. Algab Vabariigi Valitsuse algatatud Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatava protokolli Iiri rahva murede kohta seoses Lissaboni lepinguga ratifitseerimise seaduse eelnõu 390 esimene lugemine. Ma palun ettekandeks kõnetooli välisminister Urmas Paeti!

11:57 Välisminister Urmas Paet

Tere hommikust! Mul on ettepanek, et Riigikogu läheks korra Eesti rahva murede juurest liri rahva murede juurde. Nimelt on valitsus esitanud parlamendile Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatava protokolliga liri rahva murede kohta seoses Lissaboni lepinguga ratifitseerimise seaduse eelnõu. Selle eelnõu eesmärk on ratifitseerida nimetatud protokoll, millele Eesti on alla kirjutanud eelmise aasta 16. mail. See protokoll lisatakse Euroopa Liidu aluslepingutele vastusena Lissaboni lepingu heakskiitmisel väljendatud liri rahva muredele seoses Lissaboni lepinguga. Teatavasti oli põhjus, miks Lissaboni leping lirmaal esimesel rahvahääletusel tagasi lükati, liri rahva mure, kas teatud liri põhiseaduses sätestatud põhimõtted jäävad kehtima ka peale Lissaboni lepingu jõustumist. Selle protokolliga, mis on teie ees, kinnitatakse üle nii liri põhiseadusest kui ka Euroopa Liidu aluslepingutest tulenevate seniste põhimõtete jätkuv austamine ja kehtimine. See protokoll peab eelkõige selgitama Lissaboni lepingu tõlgendamist lirimaa suhtes.

Euroopa Ülemkogu arutas pärast lirimaa referendumit tekkinud olukorda ja lirimaa tõstatatud probleemide lahendamise võimalusi esimest korda 2008. aasta detsembris. 2009. aasta juuni ülemkogu kohtumisel jõudsid liikmesriigid kokkuleppele selliste tagatiste andmises lirimaa, mis kinnitaksid eri valdkondades liri põhiseadusest tulenevate põhimõtete jätkuvat kehtimist. Selle protokolliga lisamisega Euroopa Liidu aluslepingutele sai mäletatavasti ka võimalikuks Lissaboni lepingu heakskiitmine 2. oktoobril 2009 lirmaal toimunud teisel rahvahääletusel. See protokoll tuleb vastavalt kokkuleppele ratifitseerida kõigis liikmesriikides, täites seejuures riikide põhiseadusest tulenevaid nõudeid, sest sellega muudetakse Euroopa Liidu aluslepinguid, samuti on ratifitseerimise nõue sätestatud protokollis artiklis 4. Praeguseks on selle protokolliga ratifitseerinud kuus liikmesriiki: lirimaa, Austria, Holland, Sloveenia, Slovakkia ja Leedu. Paljudes maades on ratifitseerimismenetlus pooleli. Täna!

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Suur tänu! Kas ettekandjale on küsimusi? Palun, Arto Aas!

11:57 Arto Aas

Austatud välisminister! Mis olukord tekib siis, kui mõni liikmesriik jätab selle protokolliga ratifitseerimata?

11:57 Välisminister Urmas Paet

Kõigepealt, ma loodan, et seda ei juhtu. Aga kui juhtub, siis see protokoll ei saa jõustuda ja teoreetiliselt võiks öelda, et lubadust, mis teiste Euroopa Liidu riikide juhid lirimaa on andnud, on murtud.

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Aitäh! Palun, Igor Gräzin!

11:57 Igor Gräzin

Austatud ettekandja! Ka Eesti rahval on palju muresid, näiteks augud Tallinna asfaldis, salaalkohol, elektri hinna tõus. Mida me peaks tegema, et Euroopa Liit paneks ka Eesti rahva mured eraldi paberile kirja?

11:57 Välisminister Urmas Paet

Eks see ikka on võimalik ning mitmesuguseid Eesti rahva muresid eri aegade jooksul on ju Euroopa Liit ka kirja pannud, neid arvestanud ja üritanud nende lahendamisele kaasa aidata. Viimati oli see näiteks Euroopa Liidu uue finantsperspektiivi kinnitamisel, tänu millele päris paljud Eesti rahva mured saavad järgmise finantsperspektiivi raames loodetavasti vähemalt leevendust. Nii et kui mured on, siis ikka tuleb need kirja panna. Küll meid kuulatakse, kui need on selgelt kirja pandud.

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Ettekandjale rohkem küsimusi ei ole. Suur tänu, välisminister! Ma palun kaasettekandeks kõnetooli põhiseaduskomisjoni esimehe Rait Maruste!

11:57 Rait Maruste

Austatud proua juhataja! Lugupeetud kolleegid! Eelnõu 390 oli põhiseaduskomisjonis arutelul tänavu 25. märtsil. Kutsutud olid ka Marika Linntam, Välisministeeriumi juriidilise osakonna Euroopa Liidu õiguse büroo direktor, ja Vilver Oras, sama ministeeriumi jurist. Kutsutud selgitasid komisjonile eelnõu tagapõhja, protseduuri ja võimalikku toimet. Komisjoni liikmed esitasid hulga küsimusi ja avaldasid ka oma arvamust. Peale mõttevahetust otsustati üksmeelselt, et eelnõu esitatakse esimesele lugemisele 9. aprillil, s.o täna, tehakse ettepanek esimene lugemine lõpetada ja anda muudatusettepanekute tegemiseks aega tavapäraseid kümme päeva ehk siis kuni 23. aprillini, ning määrata komisjonipoolseks ettekandjaks siinkõneleja.

Ütlen ministri antud selgitustele nii palju lisaks, et Euroopa Liidu Lissaboni leping avati allkirjastamiseks aastal 2007. Tulenevalt oma riigi põhiseaduslikest protseduuridest pani Iirimaa selle lepingu rahvahääletusele, kus rahvas selle tagasi lükkas. Leevendamaks inimeste muresid, pakuti Iiri rahvale välja võimalus, et asjakohases protokollis kinnitatakse üle, et Iiri põhiseaduse ja riikluse alusväärtused on ka pärast Lissaboni lepingu vastuvõtmist kaitstud. Võib polemiseerida selle üle, kas sellise protokolliga on kõige mõistlikum ja otstarbekam lahendus, kuid see ei ole meie tänane teema. Meie jaoks on protokolliga ratifitseerimise seadus vajalik Euroopa Liidu õigusest tulenev protseduuriline samm, mis ei too Eestile kaasa mingeid lisakohustusi ega õigusi. Seega on ettepanek selle eelnõu esimene lugemine lõpetada. Aitäh!

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Suur tänu! Kas ettekandjale on küsimusi? Palun, Inara Luigas!

11:57 Inara Luigas

Austatud ettekandja! Täna on selline kummaline või huvitav päev. Äsja tõi siia Riigikogusse rahva nimel murekirja meie president ja Riigikogu hakkab neid ettepanekuid arutama. Kuidas sündis too murekiri Iirimaa? Kas tuli ka kokku rahvakogu, tegi pöördumise ja see saadeti edasi? Kas komisjonis arutati seda?

11:57 Rait Maruste

Ei, sellest vaatepunktist me seda küsimust ei arutanud. Ma kordan, et alusleping ehk Lissaboni leping oli Iirimaa rahvahääletusel ning Iiri rahvas tervikuna, mitte nende rahvakogu, pidi otsustama, mida lepinguga teha. Nad lükkasid selle tagasi. Asi puudutas Iiri rahva jaoks ülimaid väärtusi, nagu õigus elule, riigi neutraalsus ja muud fundamentaalsed väärtused. Meie rahvakogus olid arutelude teemad teise ilmega ja kuulusid alamale astmele, aga mingit sarnasust võib leida.

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Palun, Arto Aas, teine küsimus!

11:57 Arto Aas

Kas selle päevakorrapunkti raames oli põhiseaduskomisjonis juttu ka Euroopa Liidu uue aluslepingu koostamise vajadusest?

11:57 Rait Maruste

Ei, selle punkti raames ei olnud. Aga meil on olnud sellest juttu, et Euroopa Liit on arenev organism ja ilmselt praegu kehtiv lepingustruktuur vajab edasiarendamist. Tuleks paremini kokku leppida, mida teeb Euroopa Liit ja mida teevad selle liikmesriigid ehk riigid, kes on Euroopa Liidu loonud. Pädevuste jaotus peaks olema täpsem. Niisugune arutelu on olnud, kuid väga üldisel tasemel. Me ei ole detailidesse läinud.

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Ettekandjale rohkem küsimusi ei ole. Suur tänu, Rait Maruste! Kas soovitakse avada läbirääkimisi? Läbirääkimisi avada ei soovita. Juhtivkomisjoni ettepanek oli eelnõu 390 esimene lugemine lõpetada. Esimene lugemine on lõppenud. Määrati muudatusettepanekute esitamise tähtajaks s.a 23. aprilli kell 17.15.

3. 10:34 Kindlustustegevuse seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (349 SE) teine lugemine

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Asume järgmise päevakorrapunkti juurde. Algab Vabariigi Valitsuse algatatud kindlustustegevuse seaduse ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 349 teine lugemine. Ma palun ettekandeks kõnetooli majanduskomisjoni liikme Lembit Kaljuvee!

11:57 Lembit Kaljuvee

Lugupeetud proua juhataja! Head kolleegid! Riigikogu majanduskomisjon arutas kindlustustegevuse seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 349 teisele lugemisele saatmist kahel korral: 21. märtsil ja 26. märtsil. 21. märtsil arutati esimesena läbi ettepanekud, mis puudutasid keelelisi parandusi. Sellele järgnes pikem ja tõsisem arutelu. Kuna eelnõuga muudetakse mitut finantssektori valdkonna seadust, tegi Rahandusministeerium selle kohta ka ettepanekuid, mis olid seotud investeerimisfondide seaduse muutmisega. Sellele komisjoni istungile olid kutsutud Rahandusministeeriumi kindlustuspoliitika osakonna peaspetsialist Kristiina Kubja, finantsturgude poliitika osakonna peaspetsialist Janika Aigro ja Finantsinspektsiooni juhatuse liige Kilvar Kessler, kes põhjendasid neid muudatusettepanekuid, tuues esile just praeguse börsi vajadusi. Ministeerium tahtis neid muudatusi kiiresti teha, majanduskomisjon aga nentis, et tegu pole tema valdkonda kuuluva küsimusega ja õigem oleks pöörduda rahanduskomisjoni poole. Selliste otsustega komisjoni istung 21. märtsil lõppeski. Keelelised parandused kiitsime heaks ja pöördusime rahanduskomisjoni poole palvega anda oma arvamus eelnõu kohta. 26. märtsil, kui me teist korda arutasime selle seaduseelnõu saatmist siia saali teisele lugemisele, oli meil teada, et rahanduskomisjon võttis Rahandusministeeriumi ettepanekud n-ö enda kanda. Tõstatatud probleemide lahendamiseks otsustati koostada uus eelnõu. 26. märtsil tegime järgmised otsused. Otsustasime saata eelnõu täiskogu istungi päevakorda tänaseks, 9. aprilliks, teha ettepaneku teine lugemine lõpetada ning saata eelnõu kolmandale lugemisele, kui täna teine lugemine lõpetatakse. Ka on ettepanek eelnõu seadusena vastu võtta. Kõik need otsused võeti vastu konsensusega. Aitäh!

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Suur tänu! Kas ettekandjale on küsimusi? Küsimusi ei ole. Kas soovitakse avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole.

Eelnõu kohta on kaks muudatusettepanekut, mõlemad on teinud juhtivkomisjon, kelle ettepanek on arvestada neid täielikult. Oleme muudatusettepanekud läbi vaadanud. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 349 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõppenud.

4. 10:39 Erakooliseaduse muutmise seaduse eelnõu (343 SE) teine lugemine

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Järgmine päevakorrapunkt on kultuurikomisjoni algatatud erakooliseaduse muutmise seaduse eelnõu 343 teine lugemine. Ma palun ettekandeks kõnetooli kultuurikomisjoni liikme Paul-Eerik Rummo!

11:57 Paul-Eerik Rummo

Lugupeetud eesistuja! Lugupeetud Riigikogu! Kõnealuse eelnõu esimene lugemine toimus siin saalis mäletatavasti 19. veebruaril. Muudatusettepanekuid tähtjaks ei laekunud, küll pidas kultuurikomisjon ise vajalikuks eelnõu teksti normitehniliselt täpsustada. Komisjoni koosolekul 25. märtsil otsustati teha ettepanek võtta eelnõu teine lugemine päevakorda 9. aprillil ja teine lugemine lõpetada.

Need kaks muudatusettepanekut, mida te näete, on ette valmistanud kultuurikomisjon ise. Tegime need eesmärgil muuta mõlemad seaduseelnõu punktid juriidiliselt ühemõtteliseks ja täpsemaks. Seda ka põhjusel, et esimesel lugemisel juhiti siin saalis tähelepanu sellele, et erakoolidel, kelle kohta see eelnõu käib, ei ole hoolekogusid. Nende otsustuskogu nimetatakse nõukoguks ning seepärast võinuks viide kehtivale põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele osutada ebatäpseks, kui ka erakoolide puhul oluks teise õppekeele rakendamise taotlejana nimetatud hoolekogusid. Nii et te näete siin praegu § 15 lõike 1¹

täpsustust. Eelnõu punktiga 2 muudetakse erakooliseaduse § 25 sõnastus ühemõtteliseks ja täpsemaks. Sisulisi muudatusi eelnõus need parandused kaasa ei too. Aitäh!

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Kas ettekandjale on küsimusi? Küsimusi ei ole. Väga suur tänu, Paul-Eerik Rummo! Kas soovitakse avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata.

Vaatame läbi muudatusettepanekud. Mõlemad on kultuurikomisjoni tehtud. Muudatusettepanek nr 1, juhtivkomisjoni ettepanek on arvestada seda täielikult. Muudatusettepanek nr 2, juhtivkomisjoni ettepanek on arvestada seda täielikult. Muudatusettepanekud on läbi vaadatud.

Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 343 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõppenud.

5. 10:42 Riikliku pensionikindlustuse seaduse ja puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse muutmise seaduse eelnõu (360 SE) esimene lugemine

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Tänane järgmine päevakorrapunkt on Eesti Keskerakonna fraktsiooni algatatud riikliku pensionikindlustuse seaduse ja puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse muutmise seaduse eelnõu 360 esimene lugemine. Ma palun ettekandeks kõnetooli Riigikogu liikme Marika Tuus-Lauli!

11:57 Marika Tuus-Laul

Austatud eesistuja! Head kolleegid! 2009. aasta veebruaris jõustus seadus, millega valitsus lõpetas riigi kulul pensionide ja puuetega inimeste toetuste tasuta kojukande. See teenus jäi alles vaid väikestele gruppidele puuetega inimestele ja hajaasustusega piirkonnas elavatele inimestele. Tegu oli ühega kõige esimestest kärbetest – asi otsustati 2008. aasta 22. oktoobril. See oli umbes see aeg, kui peaminister Andrus Ansip ütles, et sellises kriisis võikski elada. Uuendus puudutas tol korral umbes 70 000 pensionäri. Riik hoidis sellega 2009. aasta 11 kuuga kokku umbes 26 miljonit krooni ehk tänases vääringus 1,66 miljonit eurot. Täna näeme, et valitsuse soov postiteenuse pealt kokku hoida on andnud tagasilöögi eelkõige maapensionäridele ja puuetega inimestele, aga ka linnades elavatele eakatele ja puuetega inimestele, kes ei ole võimelised ise rahanatukese järel käima. Suurem osa pensionäre tasuta kojukannet muidugi ei vaja, probleem puudutab umbes 32 000 inimest. Umbes 370 000 inimest laseb oma pensioni või toetuse pangakontole kanda.

Eesti Keskerakonna fraktsioon tahab nüüd nendele mõnekümnele tuhandele inimesele appi tulla, kes on sunnitud maksma iga kuu üsna suure summa Eesti Postile, et oma pensioniraha kätte saada.

Tahame aidata oma rohkete tööaastatega välja teenitud pensioniraha kätte saada riigi kulul posti teel kojukandena ka nendel, kes suures hädas on sunnitud lubama oma pensionirahakese kanda teise inimese kontole. Tagasiside maapensionäridelt näitab, et seda oleks hädasti vaja, inimestele on ümberkorraldus ikkagi väga palju muret ja ebameeldivusi tekitanud. Kokkuhoid kõige nõrgemate ja abitudemate arvel, kes on meie kõigi tänase päeva hüvanguks oma tööpanuse andnud, on küüniline ja ebaeetiline. Pealegi on suur, peaaegu 15%-line majanduse kukkumine ammu läbi saanud, majandus on ju jälle kasvamas. Nüüd on tulnud aeg valusad kärped tagasi pöörata. Meenutan ka seda, et seaduse muutjad rõhutasid tol korral siin saalis, et see otsus tehti esialgu vaid aastaks ja vaadatakse edaspidi uuesti läbi. Seda pole tehtud. Me anname teile selleks nüüd võimaluse.

Eelnõu eesmärk on parandada eakate ja puuetega inimeste toimetulekut, taastada pensionide ja puuetega inimeste sotsiaaltoetuste raha tasuta kojukanne neile, kes ilma hakkama ei saa. Omal ajal sai selle teema üle siin saalis väga palju arutatud. Ma mäletan, et Keskerakonna fraktsioon ja Rahvaliid sõdisid väga järjekindlalt selle vastu, et lõpetatakse pensionide tasuta kojukanne.

Tasuline kojukanne, muide, on vanainimestele väga kallis. Kui see muudatus tehti, oli aasta tasu selle eest 720 krooni ehk praeguses vääringus 46 eurot. Nüüdseks on hinnad loomulikult väga palju tõusnud. Võrreldes 2009. aasta esimese kvartaliga on kojukanne kallinenud pea 13%. Tänavu jaanuaris tõstis Eesti Post taas hindu, pensioni koju viimine maksab kuus 4,88 eurot senise 4,60 asemel. Seega tuleb pensionäridel pensioni kojukande eest välja käia umbes 60 eurot. Need inimesed, kes peavad iga kuu Eesti Postile loovutama 4,88 eurot, et oma väljateenitud pensioniraha kätte saada, ei tee seda muidugi suurest õnnest, et raha hakkab üle jääma, vaid ikka olude sunnil, sest muudmoodi ei saa. See on

pealesunnitud lahendus, see on jõuvõte. Leiame, et seda tuleb käsitada kui pensionide tahtlikku vähendamist. Muu hulgas väljendab see ka ebavõrdset kohtlemist – osa inimesi ju ei pea selle teenuse eest maksma ja saavad pensioniraha riigi kulul koju kätte. Tasuta kojukannet võimaldab riik vaid vähestele puuetega inimestele, ainult sügava puudega, liikumistakistusega töövõimetuspensionäridele ja osale hajaasustusega alal elavatele inimestele.

Probleem on terav just maapiirkondades. Minu kui rahvasaadiku poole on selle murega korduvalt pöördutud. Samas, riigieelarve seisukohalt on tegemist marginaalse summaga, pigem on küsimus suhtumises endast nõrgematesse. Maal on väga vähe sularaha- ja makseautomaate, nagu te teate. Neid on pidevalt likvideeritud ning postkontoreid on massiliselt suletud. Raha kättesaamiseks ja tehingute tegemiseks peab sõitma mõnda suuremasse keskusse. Aga maapiirkonnad ei ole ühistranspordiga ühtlaselt kaetud, paljudesse küladesse ei jõua liinibuss üldse. Inimesed ei suuda pikkadel talvedel ja libedate teedega bussi peale komberdada, paljud ei orienteerugi praeguses sõidukorralduses, paljud ei ole selleks võimelised. Küll ja küll on olnud juhtumeid, kus voodihaigele inimesele, vanurile on tasuta kojukanne ära öeldud ja ta on sunnitud oma pensioni laskma edaspidi kanda näiteks naabrinaise arvele. Aga kes seda siis tahab? Palju on ka neid, kes küll voodihaiged ei ole ja saavad koduses majapidamises hakkama, aga ei riski enam väravast suurt välja minna. Kõige rohkem suudab selline inimene kuidagimoodi ära käia kauplusauto juures, kui see ikka veel käigus on, aga sõita kuhugi kaugemale pole enam jõukohane.

Eks siin ole teisigi probleeme. Ei pruugi ju iga pensionär pangautomaadist, kui see olemas on, raha väljavõtmisega hakkama saada. Vana inimene on juba öid ette magamata. Paljudel, keda see probleem puudutab, ei ole sügavat puuet, liikumistakistust tõendavat paberit taskus, paljudele aga on kogu selle bürokraatiamasina läbimine väga vastumeelt.

Nüüd aga võib-olla kõige tähtsamast. Et oma pensioni või toetusraha kättesaamisega ollakse hädas, näitab kõige paremini fakt, et 21 423 inimest – see oli eelmise aasta poolaasta seisuga – laseb olude sunnil oma pensioni kanda võõra inimese kontole. Kakskümmend üks ja pool tuhat inimest laseb oma pensioniraha kanda teise inimese kontole! Pluss need, kes on välismaal, kuid see praegu asjasse ei puutu. Kui pensione vajaduse korral koju tasuta kätte toodi, siis pensioniraha teise inimese kontole kandjaid peaaegu ei olnudki. Kes meist tahaks, et meie raha kantakse kellegi teise arvele? Olgu see sugulane või naaber või ka oma laps või lapselaps, seda ei tahaks meist mitte keegi. Seda, et vallaametnik võtab raha välja, sisuliselt enam üldse ei kasutata. Ei taha meist mitte keegi, et meie rahakotis keegi võõras inimene soriks. See on ka vägagi ohtlik. Mis saab, kui see teine inimene sureb? Probleeme on muidki. Kui palju on juhtunud, et joodikust lapsed varastavad ema või isa paljaks! Ei taha neid juhtumeid siin puudutada, aga need on valusad lood. Sageli kuuleme, kuidas pensionipäeval on vanainimesi röövitud ja nad söögiarahast ilma jäetud. On tekkinud lausa omaette pätikambad, kes jälgivad, kuidas vanainimesed oma raha välja võtavad.

Meie eelnõu seadusena vastuvõtmise korral kuluks umbes 157 000 eurot. Inimesi, kes maksavad kojukande eest ise, on 10 800. Lisame siia ka need, kes lasevad oma pensioni teise inimese pangakontole kanda, ehk siis ca 21 500 inimest, kokku saame umbes 32 000. Paneme natuke juurde ka, umbes 200 000 eurot läheks see eelarvele maksma. Kehtima hakkaks see seadus eelnõu kohaselt järgmise aasta jaanuaris.

Üks nüanss veel: riigi tulu pensionide kojukande lõpetamisest on siiski väike olnud, võitnud on aga pangad, kes nende viie aastaga on juurde saanud – kuulake! – 162 401 päris uut klienti. Nii et ka pensionäridest ja puuetega inimestest on saanud pankade rikastumise allikas. Ma arvan, et riik ei peaks seadusega looma võimalusi toita panku ja riigifirmat Eesti Post. Aitäh!

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Kas ettekandjale on küsimusi? Küsimusi ei ole. Suur tänu, Marika Tuus-Laul! Ma palun kaasettekandeks kõnetooli sotsiaalkomisjoni aseesimehe Yana Toomi!

11:57 Yana Toom

Lugupeetud proua eesistuja! Head kolleegid! Sotsiaalkomisjon arutas seda eelnõu oma istungil. Meie ettekandjaks oli Marika Tuus-Laul, komisjonipoolseks ettekandjaks määrati mind. Marika Tuus-Laul tutvustas eelnõu sisu. Ma ei hakka praegu pikalt kordama, mida ta rääkis, samas jäi Marikal mainimata üks aspekt, mida me istungil ka puudutasime. Nimelt oli teemaks pangautomaatide puudus. Komisjonis tekkis küsimus, kas Eestis on inimestel igal pool võimalus pangautomaadist sularaha välja

võtta. Me teame väga hästi, et sellist võimalust ei ole. Automaate on praegu vähe ja tulevikus on neid veelgi vähem. Komisjonis arutati ka seda, et pensionide kojukanne tühistati justkui üheks aastaks. Sotsiaalministeeriumi esindaja väitis, et inimesed on praeguse korraga harjunud, enam ei ole sellist teenust vaja ja nendel, kes kojukannet vajavad, on see võimalus olemas. Samas ei osanud Sotsiaalministeeriumi esindaja vastata küsimusele, kui paljudele inimestele on tasuta kojukande palve peale eitav vastus antud. Süsteem on selline, et pensionär kirjutab avalduse, et ta tahaks tasuta kojukannet, ja siis talle vastatakse, kas ta saab või ei saa seda. Inimesi, kes saavad seda tasuta, on 10 000 ringis, aga Sotsiaalministeeriumi esindajad ei osanud öelda, kui mitu inimest on saanud eitava vastuse. Küsimus oli neile üllatus.

Algatajate andmetel oleks riigieelarvele tekkiv maksimaalne kulu 2,4 miljonit, kuid see võib olla ka väiksem. Inimeste arv, kelle raha läheb teise isiku kontole, on 25 000. Ja need kõik ei ole sugulased, naabrid või muud tuttavad, osa on ka juriidilised isikud, näiteks hooldekodud või sotsiaalhoolekande osakonnad. Sotsiaalministeeriumil ei olnud paraku ka seda statistikat, kui suur on nende 25 000 isiku seas füüsiliste ja juriidiliste isikute osakaal.

Arutasime komisjonis ka seda, et meil on märkimisväärne osa pensionäre, kelle pension makstakse nende arvele välisriigis. Tekkis küsimus, kui palju see maksma läheb. Saime vastuse, et selle teenuse maksab pensionär kinni ise ja et neid inimesi on päris palju.

Kogu arutelu lõppes sellega, et esimese lugemise lõpetamise poolt hääletas 4 ja vastu 5 komisjoni liiget, mis tähendab seda, et komisjon otsustas häälteenamusega eelnõu mitte toetada. Aitäh!

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Kas ettekandjale on küsimusi? Küsimusi ei ole. Suur tänu, Yana Toom! Kas soovitakse avada läbirääkimisi? Läbirääkimisi avada ei soovita.

Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 360 esimesel lugemisel tagasi lükata. Me peame seda ettepanekut hääletama.

Austatud Riigikogu, panen hääletusele juhtivkomisjoni ettepaneku eelnõu 360 esimesel lugemisel tagasi lükata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Ettepaneku poolt hääletas 45 rahvasaadikut, vastu oli 27, erapooletuid ei olnud. Juhtivkomisjoni ettepanek leidis toetust, seaduseelnõu 360 on menetlusest välja langenud.

6. 11:00 Investeerimisfondide seaduse muutmise seaduse eelnõu (408 SE) esimene lugemine

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Järgmisena on päevakorras rahanduskomisjoni algatatud investeerimisfondide seaduse muutmise seaduse eelnõu 408 esimene lugemine. Ma palun kõnetooli rahanduskomisjoni liikme Urve Tiiduse!

11:57 Urve Tiidus

Lugupeetud istungi juhataja! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Tutvustan teile lühidalt investeerimisfondide seaduse muutmise seaduse eelnõu sisu ja senist menetluse käiku rahanduskomisjonis.

Mida ja miks on tarvis olemasolevas investeerimisfondide seaduses muuta? Väga lühidalt öeldes tuleks investeerimisfondide likvideerimise protsessi regulatsioon muuta selgemaks, kui see praegu on.

Olemasoleva seaduse sätted on investorite kaitse seisukohalt osutunud ebapiisavaks just kinniste fondide puhul. Seaduse muutmine peab tagama, et Finantsinspeksioon saab vajaduse korral sekkuda, otsustada üldkoosoleku asemel ise fondi likvideerimise ja määrata ka pädevad likvideerijad, kes fondi haldamise üle saavad võtta. Selleks muudetakse kehtivas seaduses kahte paragrahvi.

Paragrahvi 174 lõikes 2 laiendatakse kinnise fondi likvideerimise üle otsustajate ringi

Finantsinspeksiooniga. Üldkoosoleku õigus kinnise fondi likvideerimise otsust teha on seaduses olemasolev erisus ja üldiselt otsustab investeerimisfondi likvideerimise üle kas depositoorium panga kehtsuses või fondivalitseja nõukogu. Muutmise vajadus tuleb sellest, et osakuomanike üldkoosolekul on küll õigus likvideerimisotsus langetada, praktikas võib aga juhtuda, et kinnise fondi puhul ei ole investorid koostöövõimelised seda otsust tegema ja sel juhul saaks appi tulla Finantsinspeksioon.

Koostöövõimetus, teadagi, pole kunagi kiita asi, aga suure hulga inimeste puhul on see üsna sage nähtus. Olukorras, kus fondivalitseja on tegevusloast ilma jäetud, sisuliselt pankrotis ning üldkoosolek ei leia ühist keelt, võib investoritele osaks saada ebavõrdne kohtlemine ja suur kahju puhtalt sellepärast, et varakogum on õhus ja sellel pole valitsejat, kes otsustaks kas või järelejäänud vara jagamise investorite vahel.

Paragrahvi 184 lõikes 1 tehtav muudatus näeb ette täpsema korra, kuidas Finantsinspeksioon likvideerijad määrab ja tähtajad kehtestab, sama paragrahvi lõike 3 muudatusega täpsustatakse likvideerijale tasu määramist.

Ühtlasi soovitakse selle eelnõuga jõustada muudatused Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval. Investeeringufondide seaduse muutmise seaduse eelnõu algatati rahanduskomisjonis 26. märtsil, 28. märtsil otsustati ühel häälel saata see täiskogu päevakorda 9. aprillil.

Mis puutub arutelu käiku, siis eelnõu pikem arutelu toimus juba 25. märtsil ehk enne algatamist. Siis andsid seaduse muutmise kohta selgitusi Rahandusministeeriumi finantsturgude poliitika osakonna juhataja Thomas Auväärt, sama osakonna peaspetsialist Janika Aigro, Finantsinspeksiooni juhatuse liige Kilvar Kessler ning finantsteenuste järelevalve divisjoni juht Andre Nõmm. Rahanduskomisjoni liikmed esitasid mitu asjaolusid täpsustavat küsimust, näiteks miks pole seni seaduses ette nähtud kinniste fondide puhul Finantsinspeksioonile likvideerija rolli. Vastuseks öeldi, et varasemat seadust koostades eeldati loogiliselt, et üldkoosolek suudab igas olukorras otsustada ka likvideerimise üle. Seda vajadust ei suudetud ette näha. Praktikas on see nüüd aga ilmnenud.

Küsi ka, mis juhtub siis, kui seaduseelnõu 408 saab Riigikogu heakskiidu. Kui näiteks üldkoosolek otsustab likvideerida, aga Finantsinspeksioon mitte ja nende vahel tekib lahkarvamus, kuidas siis käitutakse? Vastus oli, et esimese ja teise lugemise vahepeal täpsustatakse, mis asjaoludel võib praktikas niisuguseid lahkarvamusi ette tulla.

Kokku võttes otsustati 25. märtsil, nagu ma juba mainisin, algatada investeeringufondide seaduse muutmise seaduse eelnõu. See otsus oli üksmeelne, nagu ka see, et ettekandjaks määrata mind.

Teine komisjoni istung sama eelnõu arutamiseks toimus eile, 8. aprillil. Jälle oli kohal

Rahandusministeeriumi osakonnajuhataja Thomas Auväärt. Veel kord uuriti seda, et kui likvideerimise otsustajate ringi lülitatakse ka Finantsinspeksioon, kuidas siis ikkagi laheneb olukord, kui üks tahab ja teine ei taha likvideerida. Selle peale kinnitati jälle, et sõnastust täpsustatakse kahe lugemise vahepeal. Komisjon otsustas 8. aprillil üksmeelselt teha ettepanek eelnõu esimene lugemine lõpetada ja määrata muudatusettepanekute tähtajaks 15. aprill kell 17.

Mainimist väärib veel see, et Rahandusministeerium tegi oma ettepaneku majanduskomisjonile, nagu lugupeetud Lembit Kaljuvee teise päevakorrapunkti arutelul juba mainis, tutvustades selle seaduseelnõu sünniloo algust. Seepärast on eelnõul tavapärane kooskõlastusring läbimata. Praegu on arvamuse avaldamiseks ettepanek tehtud Eesti Pangaliidule ja Eesti Fondihaldurite Liidule, nendelt peaks vastus saabuma tänaseks päevaks. Minu poolt kõik. Suur tänu!

11:57 Aseesimees Laine Randjärv

Kas ettekandjale on küsimusi? Küsimusi ei ole. Suur tänu, Urve Tiidus! Kas soovitakse avada läbirääkimisi? Läbirääkimisi avada ei soovita.

Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 408 esimene lugemine lõpetada. Esimene lugemine on lõppenud. Määrati eelnõu 408 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks s.a 15. aprilli kell 17.

Tänase istungi päevakord on ammendunud. Soovin kõikidele kaunist päeva jätku! Kohtumiseni!

Istungi lõpp kell 11.07.